

นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗

๑. ความนำ

นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นนโยบายระดับชาติ ที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ ที่กำหนดให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติจัดทำนโยบายดังกล่าว เสนอต่อ สภาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และให้ คณะรัฐมนตรีนำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ แล้วให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบแนวทาง ในการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้ง ให้เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อ พิจารณาทบทวนและปรับปรุงนโยบายทุกกรอบระยะเวลา ๓ ปี หรือในกรณีที่มีความ จำเป็น คณะรัฐมนตรีจะกำหนดระยะเวลาให้เร็วกว่านั้นก็ได้ โดยได้กำหนดว่า เนื้อหา ของนโยบายต้องครอบคลุมอย่างน้อยในด้านการพัฒนาและด้านความมั่นคง และ กระบวนการจัดทำนโยบาย ต้องนำความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน และสภาที่ปรึกษา การบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้มาซึ่งนโยบายที่มาจาก ความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน ศาสนา วัฒนธรรม อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การจัดทำนโยบายดังกล่าว สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติจึงให้ความสำคัญ กับกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ครอบคลุม ทั้งหน่วยงานภาครัฐและ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้ประมวลข้อมูล

ผ่านการรับฟังข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อสถานการณ์ปัญหาและ
 แนวทางการแก้ไขจาก ๑) การประสานงาน ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
 ทั้งในส่วนกลาง และในพื้นที่ ๒) การรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อมูลเชิงลึก และข้อคิดเห็นจากการ
 จัดประชุมเฉพาะกลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐ และภาควิชาการที่มีองค์ความรู้ ผลงาน และ
 ติดตามสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนกลาง และในพื้นที่
 รวมทั้ง การรับข้อเสนอของคณะกรรมการวิสามัญ ติดตาม เร่งรัด ประเมินผล
 การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา ๓) การรวบรวมข้อมูล
 และข้อคิดเห็นจากภาคประชาชนทั้งชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน
 ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชน ภาคสตรีและเยาวชน รวมทั้ง กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับ
 ผลกระทบ โดยผ่านกระบวนการวิจัย การจัดการประชุมสัมมนา และการพูดคุยเฉพาะกลุ่ม
 ๔) การรับฟังความคิดเห็นจากคนไทยมุสลิม ในต่างประเทศ และ ๕) การรับฟังความ
 คิดเห็นจากสภาที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบายฉบับนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่เป็นรากเหง้าควบคู่ไปกับ
 ปัญหาที่เป็นปรากฏการณ์ โดยมุ่งขจัดเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรงทุกระดับ
 ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และสร้างสภาวะแวดล้อมที่พร้อมและเอื้อต่อ
 การแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยการกระจายอำนาจที่เหมาะสมต่อการอยู่ร่วมกัน
 บนพื้นฐานของความหลากหลายในความเป็นพหุสังคมของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. สถานการณ์ในภาพรวม

สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงมาโดยต่อเนื่อง
 ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการ

ดำเนินนโยบายของภาครัฐในแต่ละช่วงเวลา และมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่และปัจจัยที่มาจากภายนอก

อย่างไรก็ตาม ความรุนแรงที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน ถือว่าเป็นสถานการณ์ที่มีความละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง ในระยะที่ผ่านมา ภาครัฐและภาคส่วนต่างๆ ได้มีความพยายามดำเนินการแก้ไขปัญหาตามกรอบนโยบายมาแล้วหลายฉบับ ซึ่งส่งผลให้สถานการณ์และปัญหาความรุนแรงได้รับการแก้ไขไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่สถานการณ์ความรุนแรงก็ยังปรากฏอยู่ ความยืดเยื้อของปัญหาส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจของการใช้ความรุนแรงและผู้อยู่เบื้องหลังการใช้ความรุนแรง จากเดิมที่ส่วนใหญ่มาจากการกระทำของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีอุดมการณ์ต่างจากรัฐ มาเป็นการก่อเหตุจากรแรงจูงใจอื่นในสัดส่วนที่มากขึ้น โดยบางส่วน มีความเชื่อมโยงและเอื้อประโยชน์กับกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ ทั้งความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล ความแค้นจากอารมณ์ของความเกลียดชัง และความแค้นจากเรื่องส่วนตัว ความรุนแรงยังส่งผลให้เกิดการขยายตัวของอำนาจมืดและธุรกิจผิดกฎหมาย ความบาดหมางของคนต่างศาสนารุนแรงขึ้น เกิดข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร และอาจมีการแทรกแซงจากภายนอกประเทศมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเสริมที่เป็นแรงผลักดันให้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงมีแรงหนุนและมีความเข้มข้นมากขึ้น ที่สำคัญคือ กระแสจากภายนอก เช่น กระแสท้องถิ่นนิยม กระแสการต่อสู้ด้วยแนวทางสุดโต่ง กระแสความขัดแย้งระหว่างตะวันตกกับโลกมุสลิม กระแสสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง

ภายใต้สภาวะแวดล้อมดังกล่าวนี้ ภาครัฐจึงจำเป็นต้องตระหนักและเรียนรู้ที่จะเข้าใจการเปลี่ยนแปลง ต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขเรื่องที่เป็นสาเหตุของปัญหา ต้องปรับทัศนคติและวิธีคิดในการบริหารจัดการ โดยให้ความสำคัญสูงสุดต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายบนพื้นฐานของความไว้วางใจและ

การให้เกียรติ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศของการยอมรับและเห็นคุณค่าของกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างสร้างสรรค์ นำไปสู่สันติสุขอย่างยั่งยืน

๓. เงื่อนไขของการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน เป็นผลมาจากเงื่อนไขที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ทั้งในระดับบุคคล ระดับโครงสร้าง และระดับวัฒนธรรม คือ

เงื่อนไขระดับบุคคล ประกอบด้วย ๔ ส่วน ได้แก่ **ส่วนแรก** การใช้อำนาจการปกครอง และการบริหารราชการโดยเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ให้ความสำคัญน้อยเกินไปกับความละเอียดอ่อนของอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ สิทธิประชาชน และการใช้อำนาจรัฐที่เกินขอบเขต **ส่วนที่สอง** การใช้ความรุนแรงโดยกลุ่มบุคคลที่มีความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ต่างจากรัฐ **ส่วนที่สาม** การใช้ความรุนแรงอันมีมูลเหตุจูงใจจากความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล อำนาจมืด และธุรกิจผิดกฎหมาย และ **ส่วนที่สี่** การใช้ความรุนแรงอันมีเหตุความแค้นจากอารมณ์ของความเกลียดชัง และความแค้นจากเรื่องส่วนตัว

เงื่อนไขระดับโครงสร้าง คือ โครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการ ถึงแม้จะมีการกระจายอำนาจแล้วก็ตาม แต่การสนองตอบกับลักษณะเฉพาะทางอัตลักษณ์ ความต้องการและความคาดหวังของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐยังดำเนินการได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกหลายประการเป็นข้อจำกัด นำมาซึ่งความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกเลือกปฏิบัติ และขาดอำนาจในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง อาทิ การพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของพื้นที่ การศึกษา

ที่ไม่สามารถเอื้ออำนวยให้ประชาชนส่วนใหญ่มีพลังเอาชนะการทำลายทางสังคม ในรูปต่างๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม

เงื่อนไขระดับวัฒนธรรม ที่สำคัญ คือ ประชาชนมุสลิมมลายูในพื้นที่รู้สึกแปลกแยก ไม่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย เนื่องจากมีการรับรู้และสัมผัสได้ว่า อัตลักษณ์ของตน ถูกกดทับจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบางคนที่ไม่เข้าใจ หวาดระแวง และมีอคติ รวมถึงการไม่ยอมรับจากสังคมใหญ่ จึงเป็นเงื่อนไขที่ทำให้คนในพื้นที่บางส่วนยอมรับ หรือเห็นด้วยกับฝ่ายที่ใช้ความรุนแรง และเป็นเงื่อนไขสำคัญที่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงหยิบยกมาใช้เป็นข้ออ้างให้ความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรงในการต่อสู้เพื่อเป้าหมายของตนในนามของอัตลักษณ์มุสลิมมลายู

๔. กรอบแนวคิดของนโยบาย

การใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะ ๘ ปีที่ผ่านมา ทำให้หน่วยงานของรัฐต้องวางน้ำหนักกับการแก้ปัญหาในเชิงปรากฏการณ์รายวันจนทำให้ขาดน้ำหนักในการแก้ไขปัญหาที่เป็นรากเหง้า รวมทั้ง การดำเนินนโยบายในแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์ส่งเสริมซึ่งกันและกันไม่เท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อให้นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทิศทางชัดเจนให้หน่วยงานรับผิดชอบนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์รองรับที่สอดคล้องและสนับสนุนกัน จึงกำหนดกรอบแนวคิดของนโยบาย ดังต่อไปนี้

๔.๑ การดำเนินนโยบายบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ภายใต้หลักยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

๔.๒ การเปิดพื้นที่เพื่อร่วมกันแปรเปลี่ยนแนวทางการต่อสู้ด้วยความรุนแรงมาเป็นแนวทางการต่อสู้ด้วยสันติวิธี

๔.๓ การสร้างสมดุลของโครงสร้างอำนาจการปกครองและการบริหารราชการระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่ โดยการกระจายอำนาจภายใต้เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และยึดหลักการบริหารจัดการบนพื้นฐานของความหลากหลายในความเป็นพหุสังคม

๔.๔ การเคารพสิทธิมนุษยชน และการยึดมั่นในหลักนิติรัฐ และนิติธรรม การเห็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย การให้เกียรติอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ ตลอดจนการตระหนักและเคารพในกติการะหว่างประเทศ

๔.๕ การรับรู้และความเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริงว่า ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาร่วมกันของสังคมไทย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาที่มีความจำเป็น

๔.๖ การดำเนินนโยบายภายใต้กลไกที่ประสาน สอดคล้อง และส่งเสริมกันในทุกมิติอย่างสมดุล

๕. วิสัยทัศน์

“ มุ่งให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรง มีสภาวะแวดล้อมที่พร้อมและเอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติ ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจ ไว้วางใจ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ ”

๖. นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗)

๖.๑ วัตถุประสงค์

ข้อ ๑ เพื่อให้สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยและปกติสุข ภายใต้หลักยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

ข้อ ๒ เพื่อขจัด และป้องกันไม่ให้เกิดเงื่อนไขที่หล่อเลี้ยงและเอื้อต่อการใช้ ความรุนแรงจากทุกฝ่าย

ข้อ ๓ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ และฟื้นคืนความไว้วางใจระหว่างรัฐ กับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกัน ให้เกิดความร่วมมือในการพร้อมเผชิญ ปัญหาาร่วมกัน

ข้อ ๔ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่กระจายตัวอย่างเท่าเทียมในทุกระดับ ตรงกับ ความต้องการ ไม่ทำลายอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของประชาชน ตลอดจนมีผลต่อ การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคง

ข้อ ๕ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสร้างความตระหนักในคุณค่าของ การอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

ข้อ ๖ เพื่อให้สังคมไทยเกิดการรับรู้ มีความเข้าใจในสถานการณ์ที่เป็นจริง และตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ ๗ เพื่อให้สังคมภายนอกประเทศให้การสนับสนุนและมีบทบาท เกี่ยวข้องการแก้ไขปัญหา

ข้อ ๘ เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพูดคุยในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งและการให้หลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ

ข้อ ๙ เพื่อให้การดำเนินนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีระบบ มีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และวางอยู่บนข้อมูลที่ถูกต้องและรอบด้าน

๖.๒ นโยบาย

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อให้สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยและปกติสุขภายใต้หลักยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดย

๑) นำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักยึดในการจัดการความขัดแย้งและการสร้างความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ และความสงบสุขของประชาชน

๒) ดำรงนโยบายการเมืองนำการทหารและใช้พลังทางสังคมในการมุ่งปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิธีคิดของทุกฝ่าย จากการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาสู่การยึดมั่น “แนวทางสันติวิธี” โดยไม่มองกลุ่มผู้เห็นต่างเป็นศัตรู และมุ่งปรับเปลี่ยนแนวทางการต่อสู้ของกลุ่มที่เลือกใช้ความรุนแรงมาเลือกใช้การต่อสู้ด้วยแนวทางสันติ แทนที่การมุ่งปรับความคิดความเชื่อในเชิงอุดมการณ์เพียงอย่างเดียว

๓) ส่งเสริมมาตรการลดความหวาดระแวงและเพิ่มความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการคัดเลือกเจ้าหน้าที่รัฐโดยเฉพาะฝ่ายความมั่นคงที่มี ทัศนคติ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมในเชิงสันติ มีประวัติที่ดีงาม

ในด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนไปปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้อยู่ในกรอบของกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้ง สร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะการเผชิญหน้าความขัดแย้งด้วยสันติวิธีให้กับเจ้าหน้าที่รัฐอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจน เปิดพื้นที่เพื่อส่งเสริมการพูดคุยระหว่างภาคส่วนต่างๆ เพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะในระดับชุมชนอย่างต่อเนื่องและรับไปดำเนินการให้เกิดผล

๔) เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานข่าวเชิงรุก เพื่อสกัดกั้นและทำลายปัจจัยสนับสนุนการก่อเหตุรุนแรง อาทิ การไหลเวียนเงินทุนของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง การลักลอบนำอาวุธและวัสดุที่นำมาใช้ประกอบระเบิด ทั้งจากพื้นที่ภายในประเทศและภายนอกประเทศ การประสานงานทางด้านการข่าวให้การแจ้งเตือนภัยเป็นไปอย่างทันเวลาและแม่นยำ การเสริมสร้างเครือข่ายงานข่าวภาคประชาชนให้เกิดผล ตลอดจน การขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการเฝ้าตรวจการเข้าออกของกลุ่มเป้าหมาย การพิสูจน์ทราบแหล่งพักพิงภายนอกประเทศ และการติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายจากภายนอกประเทศที่อาจมีส่วนสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

๕) พัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยชุมชน โดยให้มีการวางแผนร่วมกับชุมชนเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการรักษาความปลอดภัยบนฐานของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และให้ความสำคัญกับการปกป้องสถานที่เชิงสัญลักษณ์ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลให้ปลอดภัยจากการใช้ความรุนแรง

๖) เร่งรัดการปราบปรามกลุ่มอำนาจอิทธิพลเถื่อน เพื่อจัดปัญหาความรุนแรงที่แทรกซ้อน อันเกิดจากกลุ่มยาเสพติด กลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ และ

กลุ่มธุรกิจผิดกฎหมาย โดยเน้นเป้าหมายผู้บงการและนายทุน รวมทั้ง เจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ผิดกฎหมายเหล่านี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อขจัด และป้องกันไม่ให้เกิดเงื่อนไขที่หล่อเลี้ยงและเอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่าย โดย

๑) เพิ่มการให้ความสำคัญกับการแก้เงื่อนไขทางการเมืองและเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรม ด้วยการป้องกันไม่ให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน หลักมนุษยธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้ง ขจัดเงื่อนไขและสาเหตุที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจและหวาดระแวงเจ้าหน้าที่รัฐ เกิดความรู้สึกแตกแยก หรือ ความไม่เท่าเทียม มีการปฏิบัติที่ประชาชนสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรมในระดับที่สามารถส่งผลต่อการสร้างความรู้สึกและบรรยากาศให้เห็นว่า ทุกคนสามารถอยู่ในประเทศไทยได้อย่างมีศักดิ์ศรี และมีความสุขตามวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ศาสนา และวัฒนธรรมของตน

๒) ส่งเสริมเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของวิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่อย่างแท้จริง ด้วยการจัดการฝึกอบรมด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และตระหนักในการยอมรับและเคารพคุณค่าของลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อขจัด และป้องกันเงื่อนไขใหม่ที่จะนำไปสู่ความรุนแรงได้

๓) เร่งรัดการคลี่คลายเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยของประชาชน และต่างประเทศ ให้กระจ่างชัด โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในกระบวนการตรวจสอบค้นหาความจริง มีการเปิดเผยให้สาธารณชนได้รับทราบ และนำตัวผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยเร็ว เพื่อขจัดวัฒนธรรมการไม่ต้องรับผิดชอบ

ปลดเงื่อนไขของความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม และการนำเหตุการณ์ดังกล่าวไปสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ และฟื้นคืนความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกัน ให้เกิดความร่วมมือในการพร้อมเผชิญปัญหาาร่วมกัน โดย

๑) สร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน ให้เป็นที่พึงของประชาชน โดยการขจัดเงื่อนไขความไม่ยุติธรรมทุกรูปแบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางหลักและทางเลือก พัฒนากลไกคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ และมีความจริงจังก่อการสอบสวนลงโทษผู้ที่กระทำความผิดหรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จัดระบบการคุ้มครองพยานอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติตามกฎหมาย และเคารพหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง พัฒนากฎหมายที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่

๒) ปรับปรุง พัฒนาระบบ และกระบวนการเยียวยาให้สนับสนุนการแก้ไขปัญหในพื้นที่ โดยให้กระบวนการพิจารณาช่วยเหลือเยียวยาเป็นไปด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม ไม่ล่าช้า และมีระบบตรวจสอบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแสวงและการเอื้อประโยชน์ของการเยียวยาจากทุกฝ่าย

๓) เสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับประชาชนให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติ พร้อมผนึกกำลังแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยเปิดพื้นที่การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงในพื้นที่ และแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติบนความแตกต่างหลากหลาย โดยเฉพาะระหว่างเด็กและเยาวชนต่างศาสนา

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๔ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่กระจายตัวอย่างเท่าเทียมในทุกระดับ ตรงกับความต้องการ ไม่ทำลายอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของประชาชน ตลอดจนมีผลต่อการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคง โดย

๑) พัฒนาและเสริมสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างยั่งยืน ด้วยการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตตามวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของตนเอง มีรายได้ที่เพียงพอ มีมาตรฐานการครองชีพที่เท่าเทียมกับพื้นที่อื่นของประเทศ โดยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในทุกระดับ มีการกระจายแหล่งเงินทุนให้กับชุมชนผ่านระบบธนาคารและกลุ่มออมทรัพย์ที่ประชาชนเลือกใช้ และเน้นนำนักโครงการที่มาจากการริเริ่มของประชาชนและชุมชน

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อการสร้างสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพด้วยตนเอง และการเพิ่มโอกาสในการทำงาน ทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และในต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนในสาขาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนและต้นทุนทางสังคม และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และศักยภาพในระดับสูง ตลอดจน ส่งเสริมการลงทุนของเอกชนที่สามารถรองรับบุคลากรในพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเหล่านี้สามารถประกอบอาชีพในพื้นที่ได้อย่างมั่นคง และมีส่วนสำคัญในการนำความรู้ ความสามารถมาพัฒนาพื้นที่

๔) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมดุลระหว่างการใช้เพื่อตอบสนองการพัฒนาทั้งการรักษาให้ยั่งยืน โดยสนับสนุนและเพิ่มบทบาทของประชาชน ภาคประชาสังคม ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นในการคุ้มครองดูแล การจัดสรรทรัพยากร และการฟื้นฟูทรัพยากร โดยเฉพาะพื้นที่ประมงชายฝั่ง ป่าชายเลน ที่ราบลุ่ม และเขตป่า รวมทั้ง การป้องกันกลุ่มผลประโยชน์ที่เข้ามาใช้ทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิการครอบครองที่ดินที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยให้ความสำคัญลำดับต้นกับพื้นที่เสี่ยงภัย และชุมชนที่ถูกคุกคาม

๕) เร่งรัดให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบและกระบวนการศึกษาในทุกๆระดับที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของพื้นที่อย่างแท้จริง สามารถบูรณาการระบบการศึกษาและกระจายโอกาสทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ พร้อมไปกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และการรับรองสถานะที่มั่นคงของบุคลากรทางการศึกษาที่จบจากต่างประเทศ เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมให้เป็นพลังในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๕ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสร้างความตระหนักในคุณค่าของการอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม โดย

๑) ให้การดำเนินวิถีชีวิต การปฏิบัติตามหลักศาสนาเป็นไปโดยไม่มีอุปสรรค ปรับทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ปรับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อเสรีภาพการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา และจัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม โดยทุกฝ่ายต้องศึกษา ทำความเข้าใจในคุณค่าของวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่เป็นจุดแข็ง อาทิ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาให้กับคนในพื้นที่ที่เดินทาง

ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย รวมทั้ง กิจการทางศาสนาพุทธ และวิถีไทยพุทธในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นพลังในการแก้ไขปัญหาให้สังคมมีความมั่นคงที่ยั่งยืน

๒) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดูแลและปกป้องทุกวิถีชีวิตและทุกศาสนา วัฒนธรรม เพื่อยกระดับและเสริมสร้างการเห็นคุณค่าของทุกศาสนาและวัฒนธรรมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ให้เป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริง

๓) เสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างให้เกิดการยอมรับและเห็นคุณค่าในการอยู่ร่วมกัน ท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย โดยพัฒนาคนและสังคมบนพื้นฐานความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การส่งเสริมศาสนสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักศาสนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคม เพื่อนำหลักคำสอนทางศาสนามาใช้ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนนำหลักคำสอนมาใช้ในการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้น รวมทั้ง การสนับสนุนเครือข่ายนักศึกษาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และการสนับสนุน ส่งเสริมสตรีให้มีส่วนร่วมในครอบครัว ชุมชน และสังคมมากขึ้น เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

๔) ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษามลายู ภาษามลายูถิ่น และภาษาต่างประเทศที่สำคัญในทุกระดับการศึกษา ให้เป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อพัฒนาในทุกด้าน และเป็นศักยภาพสำคัญในการเตรียมความพร้อมรองรับการติดต่อสื่อสารและการสานสัมพันธ์กับโลกมลายู ในบริบทของประชาคมอาเซียน รวมทั้ง ภาษาอาหรับซึ่งเป็นจุดแข็งในพื้นที่และเป็นประโยชน์ในการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับโลกอาหรับ

๕) ส่งเสริมบทบาทของผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน นักการศึกษา สื่อมวลชนสตรี เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มพลังวัฒนธรรมของพหุสังคมในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

ในกระบวนการแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน และพัฒนาเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีพลัง ในการจัดการความขัดแย้งในระดับชุมชน การลดการเผชิญหน้าระหว่างคนต่างศาสนา หรือต่างเชื้อชาติในชุมชน ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง ประชาชน ระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐ โดยให้นำหนักกับการส่งเสริมพัฒนา ศักยภาพของผู้นำศาสนาอย่างเป็นระบบ อาทิ การมีวิทยาลัยอิมาม การสร้างเสริม ความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม ในชุมชนให้มีคุณภาพ และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๖) ส่งเสริมคุณค่าและการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมที่หลากหลายในพื้นที่ เพื่อให้สังคมไทยเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประชาชนในพื้นที่รู้สึกได้ถึง การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย โดยเปิดพื้นที่ที่สะท้อนถึงการส่งเสริมวัฒนธรรม ที่หลากหลายซึ่งประชาชนสามารถสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การปรับปรุง ป้ายสัญลักษณ์ของทางราชการให้มีภาษาถิ่นอยู่ด้วย

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๖ เพื่อให้สังคมไทยเกิดการรับรู้ มีความเข้าใจในสถานการณ์ ที่เป็นจริง และตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ โดย

๑) เสริมสร้างความเข้าใจกับสังคมไทย และผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อปรับทัศนคติและวิธีคิดให้เอื้อต่อการอยู่ร่วมกัน โดยสันติวิธี และตระหนักว่าปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาร่วมกันของประเทศ

๒) เสริมสร้างช่องทางการสื่อสารสองทางผ่านมิติของงานปฏิบัติการ ข่าวสารและงานมวลชนสัมพันธ์ของรัฐ โดยใช้สื่อภาครัฐและความร่วมมือของสื่อเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ตลอดจนเวทีสาธารณะ เพื่อสื่อสารให้สังคมทั้งภายใน

และภายนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ที่เป็นจริงและบริบทเฉพาะของพื้นที่ รวมทั้ง การจัดการกับปัญหาตามหลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา รวมทั้งตามแนวทางสันติวิธี เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการสะท้อนความรู้สึกและข้อข้องใจต่าง ๆ ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับความผิดพลาดในนโยบายของรัฐ และการประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ

๓) **เปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนบนพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน** โดยให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นประชาชนในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ภาควิชาการและภาคประชาสังคม ทั้งในและนอกพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในระดับที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายและการปฏิบัติอย่างแท้จริง ซึ่งรัฐต้องมีความจริงใจรับฟังเสียงของประชาชนในพื้นที่ และนำมาดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๗ เพื่อให้สังคมภายนอกประเทศให้การสนับสนุนและมีบทบาท
เกื้อกูลการแก้ไขปัญหา โดย

๑) **เพิ่มระดับการปฏิสัมพันธ์และเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหา**กับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศเพื่อให้สนับสนุนการแก้ไขปัญหา โดยเผยแพร่ข่าวสาร ส่งผ่านข้อมูลพัฒนาการของสถานการณ์ความเป็นจริง ตลอดจนความก้าวหน้าของการปฏิบัตินโยบายการแก้ไขปัญหา และการแก้ไขเรื่องที่เป็นข้อสงสัยของสังคมภายนอกประเทศอย่างทันเวลา ต่อเนื่อง ในโอกาสที่เหมาะสม ทั้งควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบทบาทของบุคคลที่ได้รับการยอมรับ และมีศักยภาพในการเข้าถึงประเทศ และองค์กรเป้าหมาย เพื่อช่วยการสื่อสารความเป็นจริงที่เกิดขึ้น อันเป็นการผนึกความสัมพันธ์ในการสนับสนุนและเกื้อกูลการแก้ไขปัญหา

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ การดำเนินงานของรัฐบาล และการดำเนินการผ่านกรอบความร่วมมือต่างๆ

๓) เชื่อมโยงการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับสังคมมุสลิมภายนอกประเทศ โดยเฉพาะประชาคมอาเซียน ซึ่งมีวิถีชีวิตที่หลากหลาย เพื่อให้คนในพื้นที่ได้มีโอกาสเรียนรู้ เสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ และโลกทัศน์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความสามารถในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก พร้อมไปกับการส่งเสริมกิจการฮัจญ์ให้เป็นที่เอื้ออำนวยในการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศโลกมุสลิม และเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนความร่วมมือแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๘ เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพูดคุยในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งและการให้หลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ โดย

๑) ส่งเสริมการพูดคุยระหว่างกลุ่มคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องหลักการ เป้าหมาย และรูปแบบของการกระจายอำนาจที่เหมาะสมบนพื้นฐานความเป็นพหุสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่อยู่ภายใต้เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับ ไม่ใช่เป็นเงื่อนไขนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน โดยเปิดพื้นที่และสร้างสภาวะแวดล้อมที่มีความเชื่อมั่น และเป็นหลักประกันความปลอดภัยในเสรีภาพต่อการแสดงความคิดเห็น และพูดคุยของทุกกลุ่มอย่างรอบด้าน สะท้อนถึงข้อกังวลของประชาชน ทุกชาติพันธุ์ และศาสนา

๒) ส่งเสริมความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพกับกลุ่มบุคคลที่มีความเห็นและอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐที่เลือกใช้ความรุนแรงต่อสู้กับรัฐ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดำเนินการอย่างเป็นเอกภาพและเพิ่มความร่วมมือกับต่างประเทศ หรือองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ เพื่อสนับสนุนกระบวนการพูดคุยดังกล่าว

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๙ เพื่อให้การดำเนินนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีระบบ มีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และวางอยู่บนข้อมูลที่ถูกต้องและรอบด้าน โดย

๑) จัดให้มีกลไกและระบบบริหารจัดการนโยบายที่มีประสิทธิภาพและครบวงจร โดยให้มีการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นนโยบาย จัดตั้งกลไกในรูปคณะกรรมการอำนวยการนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำหน้าที่อำนวยการแก้ไขปัญหาและเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่สำคัญรองรับ มีการจัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณที่สอดคล้องกับกรอบนโยบาย มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ และให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินผลการดำเนินตามนโยบาย การใช้จ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน

๒) เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายที่ครอบคลุมพื้นที่และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการให้ภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน เครือข่ายสังคมออนไลน์ ทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สังคมไทยโดยรวม และสังคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศเพื่อนบ้าน ประชาคมอาเซียน และโลกมุสลิม เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายขยายผลจากกรอบนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกันได้ในแนวราบ มีช่องทางร้องเรียน ตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐ รวมทั้ง มีการสนับสนุนงบประมาณเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกับภาครัฐของภาคส่วนต่างๆ พร้อมไปกับส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม ในการสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ และการสื่อสารกับคนในพื้นที่

๓) ส่งเสริม พัฒนา และใช้งานการศึกษาวิจัยทางวิชาการเพื่อประกอบ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสนับสนุนและผลักดันให้มีการศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ พร้อมไปกับการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ดังกล่าวให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหา และภูมิสังคมในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นพลังสนับสนุนการจัดทำ พัฒนา ประเมินนโยบาย และการนำ นโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ และระดับยุทธวิธีอย่างเป็นรูปธรรม

๗. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

เพื่อให้การนำนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่ การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความเป็นเอกภาพและ มีการบูรณาการทำงานระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของนโยบาย จนทำให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยสงบ สันติ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

๑) หน่วยงานของรัฐและข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้าใจที่ตรงกันในปรัชญา ความคิด ทิศทางการแก้ไข ปัญหาตามนโยบาย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสนับสนุนซึ่งกันและกันและขับเคลื่อนไป ในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นเอกภาพภายใต้กรอบนโยบาย

๒) ข้าราชการทุกหน่วยงานมีจิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีองค์ความรู้และการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้าใจ เข้าถึง วิถีชีวิตของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่ มีการบูรณาการทำงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมมีระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๓) ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้การยอมรับ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย เนื่องจากปัญหาจังหวัดชายแดนใต้มีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวนมากซึ่งต่างมีปัญหา ความต้องการ วิธีคิด และจุดยืนที่แตกต่างหลากหลาย การแก้ไขปัญหาที่ยึดหน่วยงานภาครัฐเป็นกลไกทำงานหลักเพียงภาคส่วนเดียว จึงไม่อาจบรรลุผลสำเร็จตามนโยบายได้โดยง่าย แต่ต้องใช้การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะของภาคีเครือข่าย ทั้งในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติอย่างกว้างขวางและหลากหลาย สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายของแต่ละประเด็นปัญหา

๔) มีการส่งสัญญาณในการสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้จากรัฐบาลที่จริงจัง ชัดเจน และต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความมั่นใจ มีเอกภาพทั้งความคิด ทิศทาง แนวทาง และการบริหารจัดการ พร้อมผนึกกำลังร่วมกันในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย
